

REPUBLIKA Y'UBURUNDI

AMASEZERANO Y'UBUMWE BW'ABARUNDI

Bujumbura, 5 Ruhuhuma 1991

REPUBLIKA Y'UBURUNDI

AMASEZERANO Y'UBUMWE

BW'ABARUNDI.

Bujumbura, 5 Ruhuhuma 1991.

Q

REPUBLIQUE DU BURUNDI
CABINET DU PRESIDENT

DECRET-LOI N°1/.QQ2... DU.9.FEVRIER 1991 PRENANT ACTE
DE L'ADOPTION DE LA CHARTE DE L'UNITE NATIONALE PAR
LE PEUPLE BURUNDAIS.

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE,

Vu le Décret-Loi n°1/031 du 24 octobre 1988 portant organisation
des pouvoirs législatif et réglementaire ; spécialement en ses articles
1 et 2 ;

Vu le Décret n°100/177 du 31 décembre 1990 portant convocation
des électeurs pour le Référendum sur le projet de la Charte de l'Unité
Nationale ;

Vu les résultats définitifs du scrutin tels que proclamés par
le Président de la Chambre Constitutionnelle de la Cour Suprême ;

Considérant que ces résultats montrent que la Charte de l'Unité Nationale
a été largement approuvée par le peuple burundais ;

ARTICLE UNIQUE : Prend acte de l'adoption de la Charte de l'Unité
Nationale dont le texte original est annexé
au présent Décret-Loi.

Fait à Bujumbura, le 9 Février 1991.

Pierre BUYOYA

PAR LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE

MAJOR.

LE PREMIER MINISTRE ET

MINISTRE DU PLAN

Adrien SIBOMANA

LE MINISTRE DE LA JUSTICE,

Evariste NIYONKURU.-

VU ET SCELLE DU SCEAU DE LA REPUBLIQUE

LE MINISTRE DE LA JUSTICE,

Evariste NIYONKURU.-

ABARUNDI TWESSE,

Twishimikije ishaka ntangere dufise ryo kwubaka igihugu c'ubumwe, kirangwamwo amahoro n'umutekano, giharanira iterambere rya bose, kigendera intahe n'ijambo mu ntwaro rusangi, giharanira ubutu-ngane kuri bose, kikubahiriza zina muntu, igihugu gifise izina mu maku-ngu ;

Twihweje ingene ba sokuru bubatse igihugu bakagiha izina, bakakirarira, bagatunganya intwaro ishimikiye ku bumwe, bakaturaga igihugu cifashe, tukaba tubakuriye ubwatsi ;

Kubera ko Uburundi ari igihugu camye gisangiwe n'Abarundi bose, b'ubwoko bwose, b'intara zose, b'imiryango yose ;

Kubera ko twemera ko Ubumwe bw'Abarundi bwamyeho, ko naho bwatosekaye n'ubu bukiriho kandi buzokwamaho kuko Abarundi dufise ishaka ryo kubunagura no kubutsimbataza ;

Kubera ko twemera ko Ubumwe bw'Abarundi ari ryo tunga risumba ayandi yose ba sokuru baturaze, itunga ridasumwa kandi ridashumbushwa ;

Kubera ko dufise ibanga rihambaye ryo kubungabunga n'ukurwanira iryo ragi kugirango na twe tuzorage Uburundi bw'ejo igihugu kizima, cifashe kandi gishemeye ;

Dukubitije agatima ku makuba igihugu cacyemwo cane cane aho cikukiriye biturutse ku Barundi bahahamiye amaronko bitwaje amacakubiri, abonse rimwe bagasubiranamwo, bakikekana, bakaryana gushika naho amaraso y'abavukagihugu asesekera ubusa, abana b'Uburundi bakangara ;

Twihweje akabi ayo macakubiri yasize mu gihugu, ibintu bikayogera, abantu bagacika inkokora, Uburundi bukama busubira mw'ihumbi ;

Q

Twihweje ingene ayo makuba yartyoje igihugu akacambika iceyi mu makungu ;

Twihweje ingene abitwaza amacakubiri bafatira ku mazimwe atahandi ahagaze atari ugushaka kwigungirako ivy'igihugu ;

Ariko twihweje ko naho Ubumwe bw'Abarundi bwatosekaye butigeze bugirira kubera ko bwari bushingiye ku mizi ishika kure ;

Kubera kandi ko Abarundi twese twababajwe n'umuryano, dushaka kuvavanura n'amacakubiri ubutacisubirako, maze tukubaka igihugu kirimwo uburaro n'uburamuko bwa twese, ata gusobanurana, ata gukumirana, igihugu c'amahoro n'ubumwe, kizira ubugunge, akarenganyo n'agahotero ;

Kubera ko Abarundi twese tunyotewe amahoro n'umutekano, dushaka kwubaka igihugu gishingiye ku bumwe bw'abavukagihugu bese, kandi twemera ko ubwo bumwe ari yo nkingi ntanyiganyizwa Uburundi buzokwama bushimikiyeko ;

Kubera ko dushaka guharanira agateka ka zina muntu kugirango uwo wese aba mu Burundi ashobore kwishira no kwizana, yubahirizwe, atunge atunganirwe ata nkomanzi ;

Kubera twemera ko urugamba rw'uguharanira ubumwe ari urugamba rw'iteka ku Murundi wese, ko tuzorurwana kandi tuzorutsinda, maze Uburundi bwame ari igihugu c'amata n'ubuki, kirangwamwo inama n'ingingo, twese dufisemwo uburaro n'uburamuko, igihugu tuzoraga abana n'abuzukuru ;

Kubera ko dushaka kwifatanya n'abo bese baharanira agateka ka zina muntu, tukaba kandi tutohara mu rugamba rw'ukubungabunga n'uguharanira amahoro kw'isi ;

.... / ...

Q

DUPFUNDITSE AYA MASEZERANO NTABANDUKA :

Ingingo ya mbere : Turemeza ko Ubumwe bw'Abarundi bwamyeho
kandi buzokwamaho.

Ubuha mbere : Uburundi camye ari igihugu cifashe, cubatswe
n'Abarundi bo nyene.

Kuva Uburundi bwitwa Uburundi, Ubumwe bw'Abarundi bwamyeho.
Abanyamahanga bagisanze ari igihugu cifashe, kiramutswa intahe n'aba-
gabo.

Uburundi bwamye busangiwe n'Abarundi bose, b'ubwoko bwose,
b'imiryango yose. Nta ntara canke umutumba vyigeze bigenerwa ubwoko
kanaka canke umuryango kanaka.

Abarundi bamye barwanira Uburundi. Uburundi butewe n'umwansi,
zina murundi wese yaramera magabo akitaba urugamba rwo kurwanira igihu-
gu c'amavukiro, mbera n'ukucigura akacigura, kugirango kigumane izina
n'intahe. Icazira kikaziririzwa, kwari uguhemukira Uburundi.

Ubuha kabiri : Abarundi bamye basangiye imico n'imigenzo.

Abarundi basangiye imigenzo kama igenga ubuzima bw'abanyagihugu
bose, mu bwoko bwose, mu mihingo yose, bavuga ururimi rumwe : ikirundi.
Bose bamye bambaza Imana imwe.
Ibiringo bikuru bikuru mu buzima bw'Abarundi, nk'ukwibaruka, ukwubaka,
ugusezera abitavye Imana vyahimbazwa bakurikije imigenzo imwe, imanza
zijanye na vyo bakazimarira hamwe.

Mu kibano, bose bisunga ibanga ry'ubushingantahe ari naryo
bishimikiza mu gutunganya ivy'igihugu. Bose baremera intahe, bakayisonera
kandi bakayubahiriza.

Intambo, imvyino, ibikino ndangamico, n'ivyo vyose bishika ku
nyota Abarundi mu migenzo yabo, biri mu mihingo yose y'igihugu, kandi
Abarundi bose barabisangiye bakavyiyumvamo ko ari akaranga kabo.

... / ...

Ubwa gatatu : Abarundi bamye babana, bafashanya, bashingiranira.

Kuva na kera na rindi, Abarundi bamye basangiye ugupfa n'ugukira, bamye bikingira ikiza n'impanuka bafatanye mu nda, bagasangira akabisi n'agahiye. Abarundi bamye bahana abageni, bakagenderanira, uwufise urubanza urwo ari rwo rwose bakamuterera. Ivyo vyose bakabigira batisunze ubwoko, umuryango canke intara kanaka.

Ubwa kane : Abarundi barafatanye mu nda, mu kwiganzura ba kavamahanga, baronkera hamwe intahe y'ukwikukira.

Mu kwikurako ako gacinyizo, Abarundi bese bahagurukiye rimwe bararemesha urugamba, bariganzura uwari abahagaze ku gakanu, barikukira. Intahe y'ukwikukira yaronse Abarundi bese ata bwoko, umuryango canke intara vyidohoye.

Ubwa gatanu : Ubumwe bw'Abarundi ni inkinzo nkuru yamye ikingira Uburundi mu makuba yose bwacyemwo.

Mu vyago Uburundi bwagize, cane cane mu myaka yakwirikiye ukwikukira, twahabonye Ubumwe. Igihe Abarundi bamwe bamwe bahahamira ubutegetsu n'amaronko, bakabirondera bacye mu nzira z'ubwicanyi, z'agahotore n'ubugunge, Abarundi benshi bamye bafatana mu nda, bakarwanira igihugu mu bumwe, ari na co gituma Uburundi bwamye buca mu macumu bukogorora.

Vyongeye mu gihe cose Ubumwe bw'Abarundi bwatosekazwa n'inyifato y'Abarundi bafise agatimatare ko kwihora, ko kugera ingere ku yindi no kujaniranya mu caha abasangiye ubwoko canke impinga, Ubumwe bw'Abarundi ni bwo bwatumye Uburundi busimba imanga.

Ubumwe bw'Abarundi rero bwamyeho, kandi buzokwamaho kuko si ubwomekerano. Ni bwo bwatunze Uburundi.

... / ...

n'ubu n'ejo n'ejo bundi, buzoguma ari yo nkinzo ikingira igihugu kuko Abarundi twese dushaka kandi twemeye icese kubuteramira n'ukuburwanira.

Tukaba dusezeranye kuvavanura n'ivyo vyose biza bivangura Abarundi, tukisunga imigenzo ijanye n'ubumwe, tukongera tugatunganya ivy'igihugu mu nzira y'ubumwe.

Ingingo ya kabiri : Turavavanuye n'inyifato y'amacakubiri iyo aturutse hose.

Abarundi twese turamaze kubona ko inzira y'amacakubiri itubaka: ni inzira ataho ishikana, yama na ntaryo isambura.

Ni co gituma duhakanye icese, ubutacisubirako, amacakubiri ayo ari yo yose, yaba ayamaze gushikana Uburundi ku manga afatiye ku moko, ku mamuko canke ku miryango yaba ayandi yose yoza avangura Abarundi.

Ubwa mbere : Dusezeranye kurwanya n'ugutuzabwicanyi kandi turahakanye guhonya abandi no kugera ingere ku yindi.

Ubuzima bw'umuntu ni itunga riruta ayandi yose. Nta mvo n'imwe umuntu uwo ari we wese arekuriwe kwitwaza kugira ngo asinze canke azimanganye ubuzima bw'uwundi.

Turahakanye rero ko ubwicanyi buba inzira y'ugushikira intwari, canke y'ukuyizizira.

Turanahakanye kugera ingere ku yindi kuko vyongera ikibi mu kindi. Kukaba nkako, ntidushobora kwubakira kazoza ku caha n'inzigo, twoba turiko turacira icobo Uburundi bw'ejo.

Turahakanye twivuye inyuma inyigisho canke ivyiyumviro bifatiye ku bwicanyi, n'intwari zoza zivyishimikije.

.... / ...

Q

Turahakanye ko amaraso y'abanyagihugu asubira kusesekera ubusa. Twiyemeje kurwanya abo bose bahiga kwica, uguhonya abandi n'ukugera ingere ku yindi, kuko ata Murundi n'umwe baronderera ineza.

Ubwa kabiri : Turemeraniye kudakingira ikibaba abo bose bitwaza amacakubiri afatiye ku moko, ku ntara, ku miryango n'ibindi.

Abitwaza amacakubiri ntibashobora guharanira ineza y'igihugu, bagenzwa n'agatima ko kwikunda birenze urugero. N'abo boba basangiye ubwoko, intara, umuryango canke ibindi, babikwegerako ngo babashigikire mu caha, igihe ataco bakibamariye, ntibasubira kubaraba n'iryahumye. Kanatsinda ntawugira umukunzi ku mukunzi w'inda.

Ni co gituma Abarundi duhakanye kujana nyabahururu mu gukwiza ibinyoma no mu gukingira ikibaba ba gateranya : turahakanye ko bodutesha ubuntu, ngo tubabere ibikoresho muri ubwo bubisha baterwa n'igihababu c'amaronko. Ntitwobashingira intahe tudasangiye urugamba.

Ubwa gatatu : Turahakanye kujaniranya.

Amacakubiri yama akumira agasobanura abantu mu bandi, akajaniranya ikivunga, akavyara agatimatare ko guhonya inganda no kwihora.

Abantu bakazira ubusa bahorwa icaha coba cakoze n'abo boba bafitaniye isano, inkoravyaha n'intungane zigahekeranywa.

Turahakanye rero ko ubwoko, intara, imiryango..., vyoremekwa icaha canke ngo vyiyitirire ko vyisangiye ubuhizi.

Turahakanye ko umuntu yohorwa umukeko canke inabi yakozwe n'uwundi ngo n'uko hari ico basana .Icaha gitegerezwa kwagira uwagikoze, akagihanirwa biciye mu butungane.

.... / ...

①

Turemeje kandi ko umuntu akwiye gushimirwa ubwenge, ubutwari n'ubukerebutsi bigashimirwa uwabigaragaje.

Ubwa kane : Dupfunditse kurandurana n'imizi ivyiyumviro vy'ugushigikira intwaro zishingiye ku macakubiri.

Uburundi si ihuriro ry'amoko atagira isano : si akagwi k'imitumba ihereranye gusa. Ni igihugu c'abantu basangiye ugupfa n'ugukira, bazeye uburaro n'uburamuko ku muvyezi umwe : Uburundi.

Ni co gituma ata ntwaro ishimikiye ku moko, ku ntara, ku miryango no ku yandi macakubiri ishobora kwubaka Uburundi. Intwaro nk'iyi ihakana akaranga k'Umurundi igasambura Uburundi mu gusobanura abanyagihugu. Vyongeye ntiyubahiriza iteka rya zina muntu canke ry'umunyagihugu wese. Turahakanye rero abo bese bishimikiza, n'aboza bishimikiza ivyiyumviro vy'ugushinga, gushigikira canke kwisunga intwaro nk'izo.

.... / ....

Ingingo ya gatatu : Twiyemeje kutabanduka ku migenzo
ijanye n'ubumwe.

Kuvavanura n'amacakubiri ntivyoba bikwiye, hamwe tutobishira
ahabona ngo twemeze icese kwisunga mu vyo tuvuga no mu vyo dukora vyose,
imigenzo ijanye n'ubumwe. Ni co gituma twiyemeje kutabanduka ku nyifato
zikurikira.

Ubwa mbere : Dusezeranye kwama twubaha kandi twubahiriza
ubuzima bwa zina muntu.

Ubuzima bw'umuntu ni akatibabwira. Ikizira kikaziririzwa ni
ukubusinzikaza canke ukubunyaga uwundi, uwo ari we wese.

Ubwa kabiri : Turiyemeje kurekuriranira n'ukwizerana.

Ivyago vyashikiye igihugu vyarababaje Abarundi bese, biratera
iceyi igihugu, bituma kandi Abarundi batakirabana ryiza. Ivyo na vyo
vyaratubereye intambamyi mu kurondera kazoza k'Uburundi n'Abarundi.
Nta Murundi ashaka ineza, yobandanya anaga urutoke, ahiga kwihora, kuko
"Intibagira ntibana", kandi ngo "Wihora uwawe ukamara umuryango".
Ni co gituma twiyemeje twese kurekuriranira, kugiriranira ikigongwe ku
vyabaye vyose, kugirango dutangure ubuzima bushasha dufise umutima
ugororotse, uzira inzigo n'inzikira.

Ubwa gatatu : Dusezeranye kwama dushira imbere akaranga k'Umurundi.

Umurundi wese yokwiyumvamwo ko ari Umurundi abushitse,
vyongeye nta n'umwe ashobora kwemeza ko arusha abandi ako karanga canke
ngo akabahakanire.

Turahakanye gushira imbere no kwitwaza amoko, intara canke
imiryango.

Twiyemeje kugendera Ubumwe bw'Abarundi no kubuhagarira kuko
imbere ya vyose turi bene Burundi.

Ubwa kane : Dusezeranye gufata kimwe bene Burundi.

Turiyemeje gutuza akarenganyo mu gihugu : turahakanye guta-
mbutsa canke gucinyiza abandi kubera ubwoko, intara, imiryango n'ibindi.
Vyongeye dutegerezwa gufatwa kimwe mu vyerekeye ubuzima bw'igihugu.
Umurundi agatambutswa n'ico amaze kandi amariye abandi.

Turiyamirije urwitwazo urwo ari rwo rwose rwoza rusobanura canke
ruvanguza abanyagihugu.

Ubwa gatanu : Twishinze guharanira no kubungabunga amahoro
n'umutekano.

Amahoro n'umutekano ni yo nkingi y'ubuzima n'iterambere
vy'igihugu. Kubungabunga amahoro, ni igikorwa gihambaye, cega zina Murundi.
Nta n'umwe akwiye gukumirwa, kwikumira canke kwiyonjorora.
Vyongeye amahoro ntagaburwamwo imitigiri. Dutegerezwa kwama tuyaronderera
igihugu cose, n'abakibamwo bose.

Ni co gituma twiyemeje kwamirira kure no kurwanya ico cose
coza kiyahungabanya, tukama na ntaryo turikanuye, tukazitira tutaronerwa
kuko ibanga ryo kubungabunga amahoro ari irya minsi yose.

Twiyemeje kwama na ntaryo twisunga inama n'ingingo, aho
gushamirana igihe habaye ibigoye igihugu, maze intahe ibe ari yo yiganza
mu Burundi.

Ubwa gatandatu : Dusezeranye kwubahiriza no guharanira ubutungane
mu gihugu.

Ubutungane ni inkingi y'amahoro. Umurundi wese akwiye gutungwa
n'ivyo yabiriye akuya, akirinda gusahura no kurenganya abandi.
Amategako ategerezwa kwubahiriza umuntu wese, ntihagire uwurenganywa,
uwujanyiranywa, canke ngo ahahazwe azira ubwoko, intara, umuryango,
ubupfuvyi, ubukene canke kuko adafise uwumuserukira.

Abatase bakwiye kwuzurizwa hakwirikijwe intahe n'ukuri. Uwushinzwe ibanga ryo kubatunganiriza, abwirizwa gucisha aho ukuri kuri, ata kuraba nkunzi, kandi ata kwisunga utudendedende duteye kubiri n'intahe.

Vyongeye kurwanira no kwubahiriza ubutungane mu gihugu ni umurimo w'abanyagihugu bose. Ni co gituma twiyemeje kuzokwama twubaha intahe, tukemera kurekura mu gihe turushijwe, tukubaha amategeko, tukemera guhanurwa kandi tukahanura abandi.

Twiyemeje kandi guhagarira ubutungane, tukabuharanira, tukarwanya ivyo vyose bituma butubahirizwa, kugira umuntu wese atunge atunganirwe mu twiwe no mu biwe.

Ubw'indwi : Dusezeranye kwitaho n'ukwamiza imbere ineza y'igihugu.

Uburundi ni bwo twese tuzeyeko uburaro n'uburamuko. Twomenya rero ko ataho twova ngo twishikane, igihe igihugu atako cifashe, tukama tuzi ko tudashobora gutunga ngo dutunganirwe igihugu kidatunganye.

Ni co gituma mu kurondera kwiteza imbere, Umurundi wese yokwama yitwararitse ineza y'igihugu.

Abafise amabanga yo kurongora abandi, na bo bategerezwa kwama bitwararika ineza ya bose, bakama birinda kwikwegerako. Bategerezwa kandi kwama bazi ko amabanga bajejwe, ari ayo bashinzwe n'Abarundi bose, bo bene igihugu, hanyuma bakama bashira imbere mu vyo bakora ineza y'Abarundi bose.

... / ...

Ingingo ya kane : Dusezeranye kutunganya ivy'igihugu
mu nzira y'ubumwe.

Ubumwe mu nyifato ya minsi yose ku muntu wese bukwiye kwuhirwa
n'ugutunganya ivyo vyose biraba igihugu mu nzira y'ubumwe.

Ubwa mbere : Itunganywa ry'igihugu mu ntwaro rusangi.

Abarundi turi bamwe, kandi dushaka kwama turangwa n'ubumwe,
tukabugendera muri vyose na hose. Ni co gituma intwaro iyo ariyo yose
itegerezwa gushingwa mu bumwe, ikongera ikarongora igihugu yisunga
ubumwe, ata kuvangura amoko, intara, imiryango, abakuru n'abato, abakene
n'abifise.

Dushinze rero ko ata ntwaro n'imwe, ata tegeko na rimwe, ata
ngingo n'imwe bihushanye canke biteye kubiri n'inzira y'ubumwe,
bishobora kwemerwa mu Burundi. Nta mugambwe n'umwe, nta shirahamwe na
rimwe, nta dini na rimwe, nta rwego urwo ari rwo rwose, vyoza vyishi-
mikiza amacakubiri bishobora gushingwa mu gihugu. Amategeko n'amabwi-
rizwa abiraba ategerezwa kwama na ntaryo agenzura ko ibikorwa vyose mu
gihugu bijanye n'inzira y'Ubumwe bw'Abarundi.

Ubutegetsi bukomoka ku Barundi , , bo bene igihugu. Ni bo rero
bafise ububasha bwo gushinga ingene igihugu cotwarwa babicishije mu nama
n'ingingo, bisunze amategeko. Barafise kandi ububasha bwo gutora abo
bishimiye ngo batunganye ivy'igihugu mu nzego no mu mirimo hategekani-
jwemwo itora.

Umurundi wese arafise ububasha bwo gushikiriza ivyiyumviro
vyiwe kuri ivyo vyose vyerekeye igihugu. Nta n'umwe afise uburenganzira
bwo kumukumira kandi nawe nyene ntakwiye kwikumira.

Umurundi wese abikwiye arashobora gushingwa amabanga y'ukurongora
abandi mu mirimo yose y'igihugu.

... / ...

Umurundi wese yishimikije ico ashobora kumarira Abarundi arafise uburenganzira bwo guhiganwa n'abandi, biciye mu mategeko kugira ashingwe amabanga canke imirimo y'igihugu. Uwurushije abandi akaba ari we yemerwa, uwurushijwe nawe akemera aho intahe ishize.

Mu gihe cose, amategeko n'amabwirizwa biringaniza ivyerekeye ugushingwa amabanga y'igihugu, ategerezwa kwama yisunga ineza n'ivyipfuzo vy'Abarundi bese, nabo bakayamenya, bakayubaha kandi bakayubahiriza.

Umutware wese, ku rwego urwo ari rwo rwose, ategerezwa gushingira intahe n'ingingo Abarundi bese, agatwarira Uburundi bwose iyo buva bukagera. Uwo igihugu gishinze amabanga y'ukurongora abandi ategerezwa kuba umuvyeyi wa bese mu mirimo ajejwe.

Mu mvugo no mu ngiro, ategerezwa kwama azi ko ububasha afise n'amabanga ajejwe, ari umurima w'isangi asangiye n'Abarundi bese.

Abatwara bese bategerezwa gusangira ijamba n'abo bese basangiye ibanga, bagakorera ahabona, bisunze na ntaryo amategeko y'igihugu kandi bitwararitse ineza y'igihugu n'abanyagihugu. Vyongeye abanyagihugu bazokwama bamenyeshwa kandi basigurirwa mu buryo butomoye ivyerekeye ubuzima bw'igihugu, nabo bavugire ahabona ibitagenda neza kugira bigororwe.

Ubwa kabiri : Ugusonera iteka rya zina muntu.

Turemeza icese ko umuntu wese avukana iteka ry'abantu. Ni co gituma ategerezwa gufatwa runtu no kwubahirizwa mu buzima bwiwe bwose. Vyongeye zina muntu afise ibanga ryo kugendera ubuntu no gusonera iteka ry'abandi.

Turemeje rero ko mu Burundi, iryo teka rifise Umurundi na zina muntu wese aba mu Burundi, akubahirizwa n'abantu bese n'amategeko y'igihugu, mu buzima bwiwe, mu biwe no mu vyawe.

Uburundi ni igihugu c'Abarundi bese. Nta n'umwe arekuriwe kubwihariza, kubwonkorako abandi, kubakumira canke kubangaza.

Umurundi wese arashobora kwishira no kwizana mu gihugu, kuja mw'idini, mw'ishirahamwe ashatse, akarangura amabanga yose ajanye n'idini canke ishirahamwe arimwo, yisunze amategako y'igihugu.

Umurundi wese arashobora guserura ata nkomanzi ivyiyumviro vyawe, haba mu kuvuga canke mu kwandika. Arashobora kandi kuronka no gutohoza amakuru n'ivyiyumviro ku biba mu gihugu no mu makungu. Ariko imvugo n'inzandiko zigisha amacakubiri, zankanisha Abarundi, zirahakanywe mu gihugu.

Umurundi wese arafise uburenganzira bwo kwiga n'ukuronka inyigisho zotuma agira icyo yimarira mu buzima. Intwari ifadikiye n'abanyagihugu bese, itegerezwa kwama iriko irarondera uburyo n'ukugene Abarundi bese bokwungura ubwenge, kugirango bashikire iterambere bipfuzwa, bongere bashobore kwubahiriza gusumba iteka ryabo.

Ubwa gatatu : Iterambere ry'igihugu.

Turemeza ko ubumwe ari ishingiro nyamukuru ry'amajambere, iterambere naryo rikaba inzira irashe yo gutsimbataza ubumwe mu gihugu. Ni icyo gituma kugirango dukomeze ubumwe, dutegerezwa kwijukira ibikorwa, vyo soko y'amajambere.

Umurundi wese rero abwirizwa gukora yivuye inyuma, kugirango aronke ikimutunga, n'igiteza imbere urugo rwawe, n'igihugu camwibarutse.

Dusezeranye gutuza ingeso y'ubunywemuramba mu gihugu, kuko guterurana ikiyibabwira ari ukubarya imitsi, n'ugusubiza igihugu inyuma.

Turaneguye ata kurya umunwa kandi dusezeranye kurwanya akageso ko guhamira amaronko no gusharikana, aho kwijukira ibikorwa, kugirango umuntu wese aye ivyoyabiriye akuya, ashimirwe ivyoyakoze.

... / ...

Akazi kose gateza imbere umuntu, gakwiye guhabwa iteka ;
vyongeye umuntu wese arafise uburenganzira bwo gushinga umugambi umwega
canke asangiye n'abandi, akawitunganya ata nkomanzi, mu gihe bidateye
kubiri n'ineza y'igihugu.

Arashobora gutunga n'ugukoresha amatungo yiwe. Mugabo yokwama
yitwararitse kazoza, akirinda gusesagura.

Intwaro itegerezwa gushira imbere no kwubahiriza ibikorwa,
kugirango Abarundi bese bamé bavyijukira ; ikama yitwararika na ntaryo
kurongora : abanyagihugu mu nzira y'amajambere nyakuri.

Ku rwego urwo ari rwo rwose, intwaro itegerezwa kwama yitwara-
rika iterambere ry'Abarundi bese, b'imihingo yose iri mu gihugu.

Nta mugambi w'iterambere n'umwe woza urondera kuvangura canke
kwigizayo Abarundi abo ari bo bese ushobora kwemerwa mu Burundi.
Vyongeye intwaro itegerezwa gutunganya no kubungabunga itunga ry'igihugu
ku buryo riteza imbere Abarundi bese.

Ubwa kane : Imico kama y'igihugu.

Uburundi burafise imico n'imigenzo kama iburanga, ishimikiye
cane cane ku bushingantahe, ku buntu, ku mutima wo gufashanya,
ukwubahana, n'ugukunda igihugu cacu.

Iyo mico n'iyi migenzo, ni vyo vyabaye ishingiro ry'Ubumwe
bw'Abarundi. Turemeza ko n'ubu ako karanga kazodufasha mu gutsimbataza
ubumwe. Dusezeranye rero kukabungabunga, tukagakomeza, tukakagendera,
tukazokaraga Uburundi bw'ejo.

Dutegerezwa gushigikira ibikorwa vyose bikundisha kandi
bikibutsa akaranga kama k'Uburundi n'Abarundi, tugatohoza ivyerekeye
akahise k'igihugu, bikandikwa, bikamenyeshwa. Dupfunditse gushigikira
ibikorwa biteza imbere ururimi rwacu n'imico kama y'igihugu, cane cane
ibiza biremesha Ubumwe bw'Abarundi.

Dutegerezwa kurera abana bacu mu nzira y'ubumwe, turahakanye kandi turihanije kubigisha amazimwe n'amacakubiri ayo ari yo yose. Tuzokwama rero tubera akarorero keza abana bacu n'urwaruka rwose rw'i Burundi, mu mvugo no mu ngiro. Twiyemeje kurwanya ingeso mbi zifatye ku macakubiri. Dusezeranye gukomeza imico n'inyifato bitsimbataza ubumwe mu Burundi.

DUSHINZE KO AYA MASEZERANO
ARI INDAHIRO NTARENGWA.

Aya masezerano, ni ay'Abarundi twese. Tuyapfunditse tuyazi neza ido n'ido. Tuyapfunditse ata gahato, tubitumwe n'ishaka ntangere dufise ry'ukwubaka Uburundi bushemeye, bwifashe, burangwamwo amahoro, ubumwe n'iterambere, igihugu c'iteka n'itekane, umuntu wese ashobora kubamwo ata nkomanzi, igihugu kizima, gifise izina n'ijambo mu makungu.

Aya masezerano ni ntabanduka. Ibirangurwa vyose mu Burundi bitegerezwa kwama biyisunga. Nta ntwaro, nta rwego, nta tegeko, nta ngingo n'imwe irekuriwe kuyahindura canke gutera kubiri nayo.

Aya masezerano ni indahiro ntarengwa. Abarundi twese tuyashingiye intahe kugirango dutsimbataze ubumwe bwacu. Twemeye icese kuzokwama tuyubaha, tuyubahiriza kandi tuyarwanira. Umurundi uwo ari we wese, yaba uwuriho canke uwuzovuka azoyarengako, turetse ko azohanwa n'amategeko, azoba ahemukiye Uburundi n'abarundi bose.

BISOMWE KANDI VYEMEJWE KW'IZINA
RY'ABARUNDI BOSE NA :

PETERO BUYOYA
UMUKURU W'IGIHUGU.-

